

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Egész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:
IX., Ferencz körút
31. szám, I em.

Kiadóhivatal:
VIII., József-körút 48.
szám, földsz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna Egylet,
Füvárosi Vivó-Club,
Érszékújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri-Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körömségi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csónak-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egyl.,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti, Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyeyi Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátorhajhelyi Korcs.-Egylet,
Selmecei Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet.,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendel-tével ajánlja e lapot Magya ország összes tanintézeinek.

Torna-magánórák.

Szerkesztőségünkhöz érkezett levélből közöljük az alábbi s tókát, hogy rájuk a közérdek szempontjából nyilvánosan is válaszolhassunk:

„T. szerkesztő urak, sziveskedjenek felvilágosítani, hogy nekem, mint tornatanárnak nincsen-e jogomban, hogy tanítványaimat a szülők nyelvével, sőt azok felkérésére a délutáni órák alatt az iskolai tornateremben külön magánórákat tartassam.“ — „Megjegyzem, hogy a szülők havonként egy forintot fizetnek és az előtornászok közül a szegényebbek is velünk vannak.“ stb.

Az így feltett kérdésre feleletünk csak az lehet, hogy általában nincs joga egy tanárnak, így a torna tanárnak sem, tanítványait privát órákon oktatni. — Az ily különórák adására az általános tilalmat még az igazgató sem szüntetheti meg, hanem a jogot kérelem útján csak az iskolafenntartó-hatóságok nyújthatják. Így van e dolognak száraz jogi oldala, mely alól azonban, nagyon jól tudjuk, ugy a multban, mint jelenben, igen sok nem is gáncsolható kivétel volt és van. Ugyanis az igazgatók tudtával több iskolában tartanak a tornatanárok privát-órákat ugy a tornázásból, mint a vivásból. — De az igazgató engedélye, sőt ellenőrzése nélkül, mi ugy tudjuk, hogy egy iskolában sem volt ily magánoktatás, mert ezt senki sem helyeselhette.

Az oly tárgyaktól egy tanár se taníthatja semmi feltétel alatt sem magánórán növendékeit, melyekből a rossz osztályzat esetleg a mel sre követhet. De enyhébben felfogható fel a dolog az ügyességek tanításánál a tornánál, szépírásnál. — sőt e tárgyaktól mi nagyon is óhajtanánk tartjuk, hogy a hátramaradottabbak külön oktattassanak. De itt aztán a felsőbb hatóságok beleegyezésén kívül azt is óhajtanánk, hogy a különórákra való felhívás az igazgató által eszközöltessék és a tandíjat is az igazgató szedje be. — Kerülni kell ugyanis minden látszatot, nehogy ez ügy a tanár jövedelmének növeléséért tünjek fel.

Az ily különórák ne is havonként díjaztassanak, hanem a tandíjfizetések alkalmával. Az igaz, hogy ezáltal ismét az igazgatók munkája szaporodik, de az iskola érdeke és a tanári tekintély védelme nem engedi, hogy a tornatanár tartsa a markát a forintokért tanítványai elé.

Kérdés azonban még, hogy általában jó-e, kívánatos-e, hogy a külön tornaórák minden iskolában meghonosodjanak. — Erre határozottan azt felelhetjük, hogy a mai heti két órai tornázás mellett jó és kívánatos a magánóra adás. — Mert e magánórákra a szülők főleg a gyenge, különös figyelmet érdemlő gyermekeiket küldik. Az igaz, hogy az erős, jó tornász ifjak is eljárnak ez órákra, de ezeket semmiképp sem lehet a gyengékkal együtt tornásztatni. — A tornatanár feladata aztán, hogy e magánórákon

az egész gyenge és kitűnő tornászokat kellőképen vezesse.

Nagyon természetes, hogy a legeszményibb állapot az lenne, hogy minden tanuló az iskolában olyan és annyi testgyakorlatot végezessen, a minő és amennyi épen neki szükséges, de mikor érhető el e szép cél! — Hisz — más tárgyak tanításánál is csak az átlag szabja meg a mértéket, az ezen alul és felül levők figyelembe alig jöhetnek. — A tornatanítási magánórák nagyon könnyen megfelelhetnek az átlagon felül és alul levők igényeinek a nélkül, hogy az iskolának és a tanári tekintélynek ártanának.

Az iskolaorvosi intézmény reformja.*)

Ama hírek, melyek fenti czimen a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban folytatott tanácskozásokról a napilapban megjelentek, felkeltették a közérdeklődést és minthogy nem egy tekintetben aggodalmat képcsek a paedagogusokban felkelteni, kötelességemnek tartom a tanácskozás fontosabb eredményeit ismertetni. Általánosságban annyit mondhatok, hogy a régibb szabályzatok szigorítottak.

Az iskolaorvos ténykedése három irányu lehet és ezek közül az első irány, mely szerint feladata az iskola épületével, berendezésével, a tanításhoz szükséges eszközökkel foglalkozni, bizonyára mindenki helyesléssel fog találkozni. Továbbá feladata az iskolaorvosnak magával a tanuló testi fejlődésével és mindazon betegségekről foglalkozni, melyek azt munkájában hátráltatni, esetleg tanulótarseit egészségükben veszélyeztetni képesek. Kétségtelen, hogy az iskola nagyon is érdekelve van — feltéve, hogy a lehető legnagyobb eredményt akarja elérni — miszerint oly tanulócserege legyen, mely elegendő erővel bír az iskolába járással és a tanulással járó ártalmakkal szemben. Ha a szellemi túlterheléssel még akarunk birkózni, első sorban egészséges tanulók felett kell rendelkezünk, az kétségtelen. Feleslegesnek tartom kifejtetni, hogy mily betegségekre kell az iskolaorvosnak ügyelni; azok a dolog természetéből amugy is következnek. Csak két intézkedésre akarok utalni, melyek a régebbi utasításokban is megvoltak és melyeket a két év előtt tartott értekezlet (Hóman elnöklete alatt) változatlanul elfogadott.

Az egyik szerint az iskolaorvos kötelessége azon tanulók egészségét ellenőrizni, a kik nem a szülői háznál laknak és táplálkoznak, hanem a különféle internátusokban vagy pedig magánházakban vannak elhelyezve. E kérdéssel minálunk még nem igen foglalkoztak és így nem is tudjuk, vajjon e téren a visszaélések mekkorák. Poroszországban csak az tarthat kosztos

deákot, a kit a rendőrség megbízhatónak minősít; Ausztriában is rendkívül szigorú felügyeletet gyakorolnak egy miniszteri rendelet értelmében. A másik intézkedés szerint az iskolaorvos kötelessége, ha arról értesül, hogy valamelyik tanár tanítványait túlságosan megterheli, ezen körülményt az intézeti igazgató tudomására hozni. Első pillanatra talán kellemetlennek tűnhetnék föl, de ne felejtjük, hogy a lelkes tanító buzgalmában nem egyszerűen többet követel tanítványaitól, mint kellene. Ha fenti intézkedés hiányozna, nem egy iskolaorvos röstelné az ily tulzást az igazgatónak bejelenteni, nehogy spicizlinek tekintessék. Persze rettenetes hiba lenne az iskolaorvos részéről, ha a tanulókat mindenképp kikérdezné a leczkék és feladatok nagysága felől és tetézné hibáját, ha véleményét koczkaztatná. Elég, ha a tényt, melyet valamely szülő utján vagy a tanuló rossz kinézése stb. alapján megtudott, egyszerűen az intézet vezetőjének tudomására hozza, ezzel tevékenységét e téren befejezte.

Minthogy az iskolaorvos a tanulók betegségeit eddig is jegyzékbe venni köteles volt, a melyek alapján évi jelentését összeállította, és minthogy nem egy tornatanító rendszeres mérések alapján évi jelentését összeállította, és minthogy nem egy tornatanító rendszeres mérések alapján a tanulók erőszaporodását figyelemmel kísérte, az értekezlet, főleg Alexander és Bókay tanár úrnak meleg pártolására, a törzslapok általános behozatala mellett foglalt állást, a mely a törzslap a tanulót egész középiskolai pályáján végig kíséri, a mely tehát, ha másik intézetbe átlép, oda küldetik. A törzslapok nem a mi tanulmányunk, Németország számos városában már vezetik, főleg az elemi iskolákban; — az angol college-ekről nem is szólva — a kitöltése Németországban első sorban az osztálytanító, másodsorban a tanító feladata. Nálunk ezen munka teljesen hiányzik. A munkaköréhez fog tartozni, kinek a mérés tanító segédkezni köteles lesz, míg a különleges eseteket az iskolaorvos jegyzi be. Az kétségtelen, hogy ezen törzslapok kitöltése sok dolgot fog adni, de azért úgy kell végezni, hogy a tanításban legkisebb kár se essék, és tekintettel a szülők jogos érzékenységére, minden esetben bántó feljegyzést mellőzni kell.

A méréseket az iskolaorvos a tornatanítóval egyetemben a tornaórák alatt végzi kétszer évente, szeptemberben és 1/2 évvel később, hogy a téli idény hatását a tanuló egészségére megítélni lehessen. Minthogy a felvételeket ketten végzik, egyik mér, a másik ír, igen gyorsan fog menni még nagyobb intézetekben is. Ugyanakkor megnézi az iskolaorvos mindegyik tanuló gerincoszlopát, a mit 14 éves koron túl az épgerinczűekre mellőzni lehet. Még czélszerűbb lenne a méréseket évenegyedeként végezni és erőpontok felvételével egybekapcsolni, de túlságosan igénybe venni sem az iskola orvost, sem a tornatanítót nem lehet. Nem egy lesz, a ki magától megfogja tenni. A betegségekről tudomást szerez az iskolaorvos, ha a tanulók tournamentesség miatt

*) A Magyar Paedagogia utolsó számából.

nála jelentkeznek, a mikor a trachoma ellenőrzése végett a tanulók szemeit évente kétszer végignézi, a mikor a rajz, szépirás, testgyakorlat oktatását látogatva, valamelyik tanuló figyelmét felkölti, nemkülönben, ha bármelyik tanár a tanulót valami okból megvizsgálás végett hozzá küldi, vagy ha hatósági intézkedés alapján fertőző betegség miatt kitiltatik, végül, ha az osztályfőnök neki mindazon tanulók igazolványait átadja, melyekben kiállott betegségük miatt okozott mulasztást igazolják. Nyilvánvaló, hogy ilyen módon a tanítás a jelenleginél nagyobb megakasztást az iskolaorvos részéről elszenvedni nem fog, meg lesz pedig a tanuló fejlődésének és egészségének hathatós ellenőrzése, a mi nemcsak az iskola érdeke, hanem egyuttal az állam fontos érdeke is. Hiszen mindig emlegetjük, hogy a magyar nemzet művelt középosztályának köszönheti suprematiáját!

Az iskolaorvos harmadik feladata az egészségtanak, mint rendkívüli tantárgynak tanításában áll a középiskolák két legfelsőbb osztályából önként jelentkező tanulóknak. Az egészségtan tanítása ellen, meg vagyok győződve, senki sem foglal állást, sőt sokan a tanárok közül annak kötelező tanítását, mint a leányiskolákban, óhajtják. Sajnos, hogy a középiskolákról szóló törvény, mely a tanítandó tantárgyakat taxative felsorolja, ezt meg nem engedi. A kérdés csak a körül forog: orvos képes-e tanítani vagy sem. Bizony nem egy iskolaorvos e feladatának nem igen képes megfelelni és éppen ezen okból az iskolaorvosok maguk sürgették legjobban, hogy paedagogiát tanuljanak és tényleg két év óta ilyen előadásokat tart Alexander tanár ur és mihelyt az új szabályzat életbe fog lépni, ezen tárgyból vizsgázni is fog. Ha az iskola számára ezen tanításnak nem egy iskolaorvos képes tanítani, arról meg vagyunk győződve, hogy az orvosnak olyat, kinek csekély paedagogiai képessége napfényre kerül, nem is kell alkalmazni, vagy ha az orvos maga is van már, sokkal könnyebb a tanítástól távollattartani, mint a tanítani nem tudó tanárt, pedig ilyen is akárhány van. Hogy pedig az iskolaorvos tanítson, számos okból előnyös: közvetlenül érintkezik a tanulókkal, teljes betekintést nyer az iskola életébe, fogalma van a tanítás művészetéről és a túlterhelés és egyéb kérdésekhez saját tapasztalatából hozzászólhat. Az orvosok — sajnos — eddigelé már sok lehetetlent követeltek az iskolától, a mit bizonyára nem követeltek volna, ha azt alaposan ismerik. Arra kell tehát törekedni, hogy módjukban legyen az iskola teljes mivoltával mentől alaposabban megismerkedni. Ez a modern iskola érdekében van, mely az orvost már nem nélkülözheti.

Még az iskolaorvos állásának külső tényezőiről néhány szó. Czime akkor és addig míg alkalmazva van, iskolaorvos és egészségtan tanár, egyébként képesített iskolaorvos. Mindennemű visszaélések a czimmal meg fognak szünni; erről különben külön miniszteri rendelet bővebben fog intézkedni. Alkalmaztatásuk csak ideiglenes lesz, pedig méltányos lenne az olyan iskolaorvosok-

kat, akik hivatásuknak mindenkép megfelelték, három próbaév után véglegesíteni. Fizetésük nem lesz valami nagy. Az egészségtanításért 200 K. óradíjat fognak kapni (eddig semmit sem kaptak), az iskolaorvosi működésért pedig 100 tanulónként 100 koronát, ami tekintre a sok munkát, bizonyára nem sok, de legalább arányos. Az iskolaorvos tanácsadója az igazgatónak és tanácsától az csak saját felelőségére térhet el; intézkedési joga, egész helyesen, az orvosnak nem lesz. A tanári kar tagja, minden értekezletre megjelenni köteles, de csak egészségügyi kérdésekben bir szavazati joggal. Sok iskolaorvos a megszorítás nélküli szavazási jogot óhajtja, de igaza van a referáló Szücs István dr. urnak, hogy mihelyest az orvos bármely kérdés egészségügyi fontosságát kimutatja, már is megvan a szavazási joga.

Míndezekből látható, hogy az értekezlet, melyek elnöke Boncz Ödön osztálytanácsos, referense Szücs István dr., tagjai Alexander, Bókay és Lieberman egyetemi tanárok, Tóth osztálytanácsos, Cherven főigazgató és Juba dr. voltak, az iskola életének szemmel tartásával becsületes munkát vár az iskolaorvosoktól az egyesek tetszésétől függő eddigi szokásos helyett.

Juba Adolf.

Az első segélynyújtás az iskolákban előforduló baleseteknél, illetve életveszélyeknél. *)

Írta: Komáromi Miklós,
Beregszász város tiszti orvosa.

A komoly és higgadt gondolkodó, megszokott munkáját körültekintéssel és óvatossággal végző felnőtt embereknél is előfordul gyakran, hogy váratlanul balesetek által sújtatnak; mennyivel inkább fordulhat elő ilyesmi az iskolákban, hol fejletlen gyenge szervezetű gyermekek pajkosságuk, eleven, mozgékony természetük vagy egyéb körülményeknél fogva véletlen balesetnek esnek áldozatául annyival is inkább, miután még annyi itélőképességgel vagy előrelátással nem rendelkeznek, hogy az őket fenyegető balesetekkel szemben a kellő óvatosságot kifejthetnék vagy cselekményeik káros, esetleg veszélyes következményeit sejtjenék. A gyermeket — dacára a szülei Argus — szemeknek és iskolai, intézetbeli gondos felügyeletnek, gyakran éri baleset, miután a legkülönbözőbb természetű, hőmérsékletű és erkölcsű társakkal kerül össze és a külbehatások egyes nemeivel szemben fokozottabb mérvben disponál; egy el- vagy leesés bizony nem ritka dolog tanulóknál. A legtöbb esetben semmi következménnyel nem jár, de néha oly zuzódásokat idézhet elő, melyek rögtöni segélyt tesznek szükségessé. Az sem tartozik a ritkaságok közé, hogy

*) E jeles cikket a Rhédei János kir. seg. tanfelügyelő szerkesztésében megjelenő Beregszászi Tanügyből vesszük át. Ily tártalmassan és röviden e tárgyról még nem írtak. S z e r k.

egy ugrás, egy lökés, egy csekély magasságról történt leesés rándulást, ficzamat, vagy csonttörést okoz; a gyermekkori szervezet fejletlensége, a koponyacsontok vékonysága gyenge külbehetés folytán is már súlyos következmények, sőt agyrázkodást idézhet elő. Különböző kisebb-nagyobb fokú vérzések, ütés, szurás, vágás, orrvérzés, mind oly módon nyilvánulhat a tanulón, hogy rögtöni segélynyújtást igényel, mivel a legcsekélyebb késedelem veszélyt, sőt halált okozhat. A tanítónak azon nemes érzülete, mely tanítványa iránti szeretetéből fakad, részvétre indítja őt és serkenti, hogy segítsen rajta és a fenyegető veszedelemtől megmentsse; de sok esetben nem mer segíteni, mert fél, hogy a helyes segélynyújtást nem ismerve, talán még nagyobb bajt okoz; míg mások ismét a legjobb szándékkal is oly helytelen dolgot cselekedhetnek, melyek a szegény gyermek állapotát még súlyosbitják. Szükséges azért minden tanítónak, hogy alkalmazni tudja azon eljárásokat, melyeket az orvosi segély megérkezéseig nyújtani nemcsak kötelesség, de háládatos és szép feladat.

Jelen felolvasásomnak célja tehát, hogy a segélynyújtásnak azon módjait elősoroljam, melyek adott alkalmattal rögtön könnyen és sikerrel alkalmazhatók és az orvos megérkezéseig a veszélyt mérséklék.

Megkezdem azon könnyű természetű és leggyakrabban előforduló balesetekkel, melyeket „zuzódások” gyűjtőnév alá foglalhatunk.

Zuzódás származik, ha a testre tompa, kemény tárgy hat ütés formájában, vagy ha valamelyik testrész tompa kemény tárgyhoz ütődik és a bőr folytonosságát elveszti, meg nem lesz szakítva, illetve nyílt sebet nem okoz. A érintett testrész hirtelen feldagad és felfújódik, piros lesz és rajta setétveres folt látszik.

Hidegvizes borogatások teljesen elegendők ezen könnyű sérüléssel szemben.

Egyes esetekben nagyobb vérömlés képződhetik a bőr alatt, mely egész férfőkölnyi daganatot is okozhat; ha tehát látjuk, hogy a zuzódás helyén a daganat nő, ajánlatos a belső vérömlés megállapítása céljából a daganatra egyenletes nyomást gyakorolni. Elérhetjük ezt könnyűen egy széles késpengéjének vagy kanál nyelének oda nyomása által, vagy pedig burkoljunk egy czüst formát egy kerékre és kössük szorosán úgy a sérült test részére, hogy a pénzdarab a daganatra jusson; a pénzdarabot egy lapos kavics is helyettesítheti.

A külső lágy részeknek külérőszak folytán a bőr folytonosságának megszakításával történt testrészei képezik a tulajdonképeni *sebzéseket*.

A sebzés kiterjedése és jelentősége különböző, a szerint, hogy mily eszközzel történt és mily mélyen hatolt be a külérőszak a lágy részekbe. A sebek jellegző két tünete: a fájdalom és a vérzés, a seb nagyságához viszonylik. Mint tudjuk, a testben a vérkeringést kétféle véredény közvetíti. Az egészséges és piros vért a bal sziv pendsaeres időközökben történő egyenletes össze-

huzódásai által az üterekbe hajtja a hajszal edényekig, innen kerül a visszerekbe, hol legfőbb éltető alkatrészeitől megfosztva, élénk piros színét kékes pirosra cseréli és lassu nyomással kerül vissza a jobb szivbe. Ezek után érteni fogjuk, hogy a vérzés is kétféle, az egyik az ütérés vérzés, melynél a vér a sziv összehuzódásainak megfelelően lüktető, élénk piros színű, nem egyenletesen, hanem lökészerűen, bizonyos nyomással és erélylyel lövel ki a véredényből. A visszeres vérzés, szivárgó, cseppenként jön, mint az átvódott szivacsból és kékes-teres színű; ugyanilyen a vérzés a megsérült hajszáledényből is, azonban a vér itt már ismét élénk piros.

A kislekoku vérzések, az ugynevezett karczolások, nem nagy jelentőségűek és csak annyiban bírnak fontossággal, a mennyiben az ember testén minden kis karczolás is gondossággal és tisztasággal kezelendő, nehogy ártalmas fertőző anyagok kapujává váljon.

Már itt fel kell említenem és a legnagyobb nyomatékkal hangsúlyoznom kell azon körülményt, hogy senki ne nyuljon addig egy sebzéshez, bármily kicsiny legyen is az, míg kezét jól és beható gondossággal meg nem mosta. Karczolások és egész kis vérzések tehát a legnagyobb tisztaság mellett egyszerűen hideg vízzel kimosandók és tiszta kendővel vagy angol tapasztalással bekötendők.

Nagyobb vérzéseknél a rögtöni segély már fontosabb. Az esetben, ha a vérzés nem oly ütérből ered, mely nagyságánál fogva rövid idő alatt elvérzésre is vezethet, a seb szintén legelőször hideg vízzel kimosandó, vagy ha kéznél van, töltsünk a vízbe egy tizedrészes eczetet, mert az eczet összehuzó tulajdonságával a vérzést csillapítja és ezután ebbe mártott kendőt vagy vattát egy másik kendővel szorosán rögzítünk a sebre.

Azonban ha látjuk, hogy a kötés rövid idő alatt átvódik a vértől, le kell vennünk és úgy kell eljárunk, mint a nagy ütérből eredő vérzéseknél, hol a vér a sérülés után sugárban szökik. Ezeknél a veszedelmes vérzéseknél legelőször ujjunknak reányomásával vagy tőtongó sebzéseknél a sebszéleknek egymáshoz való összeszorításával igyekezzünk a vérzést megállítani. Miután azonban a nyomó ujj igen hamar kifárad, ezen módszer csakis pillanatnyi segélynyújtásra való. Ha azt látjuk tehát, hogy a vérzés ismét megindul, ha a nyomást abban hagyjuk, haladéktalanul igyekezzünk a vérzést a megvágott ütérnek a sebzési hely felett való lenyomása által megszüntetni. A főelv erre nézve az, hogy az ütér ilyenkor mindig a sziv és sérülés között levő valamelyik leginkább hozzáférhető részen kell lefogni. Míg tehát valaki a vérző sebzést ujjával nyomja, vagy egy nagyobb nyomó kötést kellő erélylyel reá szorít, addig egy másik egyén megtalálni igyekszik a megvágott ütér folytatását a sziv felé. Az ütér kelyzetét lüktető, emelő tulajdonságánál fogva a bőrön át is elárulja.

Ha ezen lüktető helyet ujjunkkal lenyomjuk, a vérzésnek meg kell szünni, ha az általunk leszorított ütér tényleg a vérző edénynek felel meg. Most már vegyünk elő egy kemény, gömbölyű tárgyat, göngyölgjük be tiszta rongyba és az így készített lapdát kössük kellő erővel egy kendő által azon helyre, a hol a véredényre való nyomást eszközölni akarjuk.

Végtagokból, kézből, czombból stb. eredő vérzéseknél az ütér kikeresése felesleges, azt majd elvégzi az orvos; a pillanatnyi követelményeknek elég tétetik azzal, ha a végtag a sérülés felett egy ruganyos kötélekkel — a mire egy harisnyakötő vagy nadrágtartó is felhasználható — szorosán körülkötetik.

A most említett vérzésekhez csatlakoznak még az *orrvérzések*, melyek ha kifizokiak, beavatkozást nem igényelnek. Vannak azonban egyének, kiknél az u. n. vérzékenység van jelen, mely a vérnek rendellenes összetételéből ered és a melynek következtében a vér nem bír a rendes olvadákonysággal, a levegőn is sokáig folyékony marad és ezen tulajdonsága folytán nem jön létre a szokásos vérrög, mely elzárná megnyílt véredényeket és ezáltal megszüntetné a vérzést. Olyan egyéneknél, kiknél a vér ezen rendellenes összetétele van jelen — és ez legtöbbször öröklött vagy veleszületett bántalom és egész családoknak tulajdonságát képezi — tehát ily egyéneknél csekélyebb sérülés is vészes jellegűvé válhatik, a rohamos és csillapíthatatlan vérzés folytán. Ezért fontos, hogy olyan esetekben, midőn arról szereztetik meggyőződés, hogy a vérzés nem áll arányban a sérüléssel, vagy az orrvérzés közönséges szerekekkel nem csillapítható, azonnal orvost kell hívni. Kisfokú orrvérzésnél ha az magától szünni nem akar, vagy nagyobb mennyiségű vértől szűnyként tiszta hideg víznek vagy jégviznek, vagy timsós víznek felszívása ajánlatos, és leöntések a tarkóra és fejre, a vérző helyre tiszta vagy éczetes vagy timsós vízbe mártott rongydarab vagy vattával való betömése alkalmas.

Ezekután áttérek egy másik módjára a sebzéseknél, melyek különösen gyermekeknél igen gyakoriak: az *égési sebekre*, melyeknél némi szakértelemmel nagyban csökkentheti az ezen sebzéseknél specialis tulajdonságát képező tetemes fájdalmakat. Az égésnél azonnal beálló lobbos tünetek ellen legjobb a sűrűn alkalmazott hidegvizes borítás, a hol pedig a bőr leperzselődött, olajjal vagy zsírral kenjük be a sebesült helyet, mely azt légmentesen bevonja és azután borogassuk.

Még egy körülményt kell itt felemlítenem, mely bár általánosan ismert, mégsem hagyhatom el fontosságánál fogva. Oly egyénnel szemben való viselkedést jelent ez, kinek ruhája szerencsétlen véletlen folytán meggyuladt. Az ilyen egyének legtöbb esetben elvesztik lélekjelenlétüket és futni kezdenek, mi által légáramlatot okoznak és az égést tetemesen elősegítik. Fontos tehát, hogy a környezet ne veszítse el fejét, ne engedjük futni

és igyekezzünk a tüzet elfojtani az által, hogy a levegőt tőle elzárjuk. Borítsunk rá e célból egy teknőt, vagy kéznél levő bármely ruhát; természetesen itt is legcélszerűbb a vízzel való bőséges leöntés.

(Vége következik.)

A Magyar Athletikai Club tagjai által idgen versenyeken elért eredmények.

Athletika.

- 1900. IX/2. Währinger B. C. versenyén (Bécs).
Alsó-Ausztria bajnoksága 100 m. 3. Koppán Pál.
60 m. síkfutás. 2. Koppán Pál.
Távolugrás földről. 4. Koppán Pál 535 cm.
- 1900. IX/23. M. U. E. versenyén (Budapest).
100 yardos síkfutás. 3. Koppán Pál.
- 1900. IX/30. M. T. K. versenyén (Budapest).
100 yardos síkfutás. 2. Koppán Pál.
1500 m. síkfutás handicap. 3. Bredl Pál (45 m. előny) 4 p. 30¹/₅ mp.
- 1901. VI/2. Wiener A. C. versenyén (Bécs).
3 angol mérf. síkfutás. 2. Bredl Pál.
- 1901. VI/9. M. U. E. versenyén (Budapest). Magyarország bajnoksága: *1/4 angol mértföldes gátfutás.* 3. Kauser F. Jakab.
- 1901. VI/6. Pozsonyi T. E. versenyén (Pozsony).
100 yardos síkfutás. 1. Wagner Zoltán.
- 1901. VI/15. Magyar Óvári Akadémiai C. versenyén (Magyar-Óvár).
1500 m. síkfutás. 2. Bredl Pál
200 m. síkfutás handicap. 1. Wagner Zoltán (9. m. előny).
- 1901. VI/16. Währinger B. C. versenyén (Bécs).
60 m. síkfutás. 1. Koppán Pál 7³/₁₀ mp.
3000 m. síkfutás. 2. Bredl Pál.
400 m. síkfutás handicap. 1. Wagner Zoltán (scratch) 57²/₅ mp.
- 1901. VI/16. Athletic Club Sparta versenyén (Prága).
1000 yardos junior futás. 2. Niessner Alad.
Rúdugrás. 1. Kauser Jakab 305 cm.
- 1901. VII/27. B. Sp. C. versenyén (Budapest).
2 angol mértf. síkfutás. 1. Bredl Pál.
- 1901. VIII/25. Szabadkai Sp. E. versenyén (Szabadka).
Súlydobás. 1. Crettier Rezső 12 m. 47 cm.
Rúdugrás. 2. Kauser Jakab 310 cm.
- 1901. IX/8. M. U. E. versenyén (Budapest).
100 yardos síkfutás. 4. Koppán Pál.
1 angol mértf. síkfutás. 3. Niessner Pál,
3 angol mértf. bajnokság. 2. Bredl Pál 16 p. 49¹/₅ mp.

1901. IX/22. Budapesti A. K. versenyén (Budapest).
2 ang. mértf. síkfutás. 1. Bredl Pál 10 p.
57³/₅ mp.
1901. IX/29. B. E. A. C. (Budapest).
100 yardos síkfutás 2. Koppán Pál.
1/4 ang. mfd. síkfutás 2. Niessner Aladár,
1/2 ang. mfd. síkfutás. 1. Bredl Pál 17 p.
7³/₅ mp.
1901. X/20. M. T. K. versenyén (Budapest).
150 m. síkfutás handicap. 2. Bredl Pál
(50 m).

Football.

A „Magyar Labdarugó Szövetség“ által kiirt II. osztályu bajnokságért.

1901. IV 6. M. A. C. — (Budapesti Athletikai Club csömöri-úti versenypálya).

A M. A. C. csapata :

Gruber

Zsabokrszky Vasek

Kausér Á. Wagner Sebő

Capelle Szikla Lauber kap. Myssky Krempels

Eredmény: 4:2 a M. A. C. javára.

1901. V-5. M. A. C. — Magyar F. C. (Magy F. C. pályája.)

A M. A. C. csapata :

Gruber

Zsabokrszky Vasek

Szikla Wagner Antonovits

Capelle Lauber kap. Missky Lázár

Eredmény: 6:1 a M. A. C. javára.

1901. V/6. M. A. C. — B. E. A. C. (csömöri-úti versenypálya).

A M. A. B. csapata :

Gruber

Zsabokrszky Vasek

Szikla Wagner Sebő

Niessner Capelle Lauber kap. Missky Veres S.

1901. V/20. M. A. C. — Ganz-gyári T. L. E.

A M. A. C. csapata :

Capelle

Szikla Wagner

Szontágh Winkler Sebő

Niessner Poszek Lauber kap. Missky Veres S.

Eredmény: 4:2 a M. A. C. javára.

Az első félidőben a M. A. C. csapata 9 emberrel játszott; első félidőben 0 a Ganz gy. t. e. javára, második félidőben 4:0 a M. A. C. csapata javára.

1901. VI/17. M. A. C. — Rákos-Szt.-Mihályi Sporttelep (Csömöri-úti versenypálya).

M. A. C. csapata ;

Gruber

Szikla Vasek

Winkler Wagner Sebő

Niessner Capelle Laubar kap. Missky Veres S.

Eredmény: 2:5 a R. Sz. M. Sp. javára.

1901. VI/28. M. A. C. — 33 F. C. (csömöri-úti versenypálya).

A M. A. C. csapata :

Gruber

Szikla Vasek

Winkler Wagner Nuber

Niessner Capelle Lauber kap. Missky Veres S.

Eredmény: 1:2 a 33 F. C. javára.

Ősszel a M. A. C. visszalépett a M. L. Sz. II. osztály bajnokságától. Utolsó matche e bajnoki sorozatban — a M. A. C. korai őszi idényre való tekintettel teljes csapatot nem állíthatván ki, csak 9 jórészt gyakorlatlan játékosokból álló csonka csapattal játszván — 14:0 végződött a B. A. K. javára.

Uszás.

1900. IX-7 M. U. E. uszóversenye (Budapest).
Magyarország Dunabajnoksága, 5000 m.
1. Gräfl Károly 43 p. 30 mp.

1901. VI. 15 M. U. E. uszóversenye (Budapest).
Juniorok gyors uszása 100 yard. 2. Poszek Géza.

1100 m. uszás. 1. Gräfl Károly 19 p. 9 mp.

44 m. handicap. 2. Gräfl Károly (sratch)

1901. VII/13. M. U. E. uszóversenye (Budapest).
Staféta uszás 132 m. Győztes résztvett: Gräfl Károly.

1901. VIII/4. M. U. E. uszóversenye (Stófok).
Magyarország bajnoksága 1 angol

1. Gräfl Károly 33 p. 5⁴/₅ pm.

Annadij 1000 m. 1. Gräfl Károly 15 p. 5 mp.

Ezzel a harmadik győzelmével Gräfl Károly az Annadijat véglegesen megnyerte.

1901. IX/14,15. I. W. A. S. C. versenyén (Abbazia)
Ausztria 1 km. bajnoksága. Gräfl Károly.
Császárdij 1500 m. és 100 m. 2. Gräfl K.

2001. X. 20. Balaton U. E. versenye (Budapest, Rudasfürdő).

200 m.: 1 Poszek Géza

Plugiug: 3 Poszek Géza.

Vívás.

1901. III. 5. Santelli Italo vivőmester nemzetközi vivőakademiája (Budapest.)

Résztvettek: Kard: Szántay Jenő, Hekler

Antal, Mészáros Ervin hadnagy, Dr.

Porteleki Laszló, Szarvassy György fő-

hadnagy. — Tör: Dr. Porteleky László, Berti László főhadnagy, Szarvassy György főhadnagy.

1910.IV/27,28. *Vívóverseny Magyarország bajnokságáért.*

Rendezte a Magyar Athletikai Szövetség.

Kardbajnokság. 2. Dr. Porteleky László (Budapest székes fővárosának tiszteletdíját nyerte).

Első osztályú vívóknak minősítették e kardbajnoki versenyben a club tagjai közül: Farkas László, Penninger Antal (a versenybírótság tiszteletdíját nyerte), Dr. Porteleky László (I. fenn), Szóts Aladár főhadnagy (a M. A. C. tiszteletdíját nyerte).

Törbajnokság. 2. Dr. Porteleky László (a Wesselenyi W. C. aranyérmét nyerte.)

Különfélék.

A Magyar atletikai Club december 8-án a »Nemzeti-Lovardá«-ban szép számú előkelő közönség jelenlétében tartotta a szokásos téli viadalát, melynek eredményei következők:

I. 50 yardos síkfutási handicap. Három előfutam után döntőben.

1. Thaly Ernő M. A. C. (2 m.) 5⁸/₅ mp.
2. Kiss Kornél M. A. C. (5 m.).
3. Kirchknopf Ferencz M. A. C. (2 m.).

II. Súlydobási handicap.

1. {Heeger Antal M. A. C. (330 cm.)} 12 m. 30 cm.
{Thaly Ernő M. A. C. (320 cm.)}
2. Koppán Pál M. A. C. (360 cm.) 12 m. 8 cm.
3. Schmidt Antal P. Sp. C. (360 cm.) 11 m. 93 cm.

A jobb abszolút eredményt dr. Porteleky László ért el.

III. Rúdugrasi handicap.

1. Ifj. Szilberleitner Ferencz M. A. C. (30 cm.) 317 cm.
2. Mező Béla M. A. C. (35 cm.) 311 cm.
3. Kovács Nándor Bp. B. T. E. (40 cm.) 305 cm.

IV. Hármasmugrasi handicap.

1. Mező Béla M. A. C. (előny nélkül) 13 m. 22 cm. Országos rekord.

2. Thaly Ernő M. A. C. (220 cm. 13 m. 21 cm.)
- Kaiser F. Jakab. M. A. C. (120 cm.) 12 m. 55 cm.

V. Tréfásverseny (Krumpliszedés).

1. Kirchknopf Ferencz M. A. C.
2. Ifj. Szilberleitner Ferencz M. A. C.

VI. Kötélhuzás.

1. A B. E. A. C. Csapata: Kerekes Zoltán, Csomay Aladár, Sailer Géza, Radó Artur.
2. A M. A. C. csapata: Bakos Géza, Kirchknopf Ferencz, Bosányi Andor, dr. Wojnárovits Sándor.

VII. Tréfás akadályverseny. Három előfutam után döntőben:

1. Kirchknopf Ferencz M. A. C.
2. Hajós Dezső Bp. Sp. C.

A téli viadal keretében birkózó match volt Ch. Fegler—Muldon és Sándorfi—Mayer hivatásos birkózók között, mely a második menetben Fegler—Muldon győzelmével végződött.

A Budapesti (Budai) Torna-Egylet díszturnája. Az idei díszturnák sorát 1901. decz. 7-én az ország egyik legrégebb

torna-egylete nyitotta meg szépen díszített kedélyes otthonában az Attila-utcai tornacsarnokban.

Ugy mint rendszeren, ez évben is nagyszámú közönség, melynek sorában láttuk Berzeviczy Albert urat a magyarországi torna-egyletek szövetségének elnökét is és melynek díszét a szép budai hölgyek képezték, gyönyörködött a szabatosan végzett gyakorlatokban s elismerése jeléül bő tapssal jutalmazta az egyes tornászok mutatóványait.

Pontban 1/27 órakor vonult fel 48 tornász a Bélyi Mihály művezető által vezetett, fabottal végzett szabadgyakorlatokhoz, melyek igen szép képet nyújtottak. A szabadgyakorlatokat csapatnarráról követte, melyben öt csapat vett részt. A főfigyelmet itt a Brunhuber Béla vezetése alatt az alacsony nyújtón tornázó első csapat vonta magára mutatóványos gyakorlataival.

A műsor negyedik számát három magas korláton egyidejűleg végzett tokozatos gyakorlatok képezték, melynek befejeztével az összetett verseny egyik része, a versenytornázás korláton következett, melyben 7 versenyző vett részt, kik a két előírt és egy szabadon választott gyakorlatot nagyrészt sikeresen végezték.

A Berti László honvéd-főhadnagy vezetése alatt bemutatott csoportos vívási gyakorlatban 12 vívó vett részt. Ezt követte a minta-csapat tornázása lovon rugó deszkával, hol kevésbé bravuros gyakorlatok bemutatása, mint inkább az egyszerű gyakorlatok precíz kivételére volt fektetve a főszó.

Az összetett versenyek folytatásaként magas nyújtón végeztek a versenyzők két előírt és egy szabadon választott gyakorlatot, míg a verseny harmadik pontját, melylyel az ünnepély is befejezését nyerte, a súlydobás magasba volt.

Az össz-eredmény pontozása szerint az összetett versenyben nyertek: Standner Gyula I. díj (nagy ezüst-érem), Wagner Dezső II. díj (kis ezüst-érem), III. díj (bronz-érem).

A díjakat az egylet elnöke Kollár Lajos osztotta ki lendületes szavak kíséretében. A díszturnát kedélyes vacsora követte.

S.-V.

Az egyletek versenyző tagjai által nyílt versenyen nyert díjak 1901-ben.

	I.	II.	III.	IV.
I. Kerékpározás:				
Magyar Uszó-Egylet	41	14	8	1
Fővárosi K. E.	23	28	31	3
»Előre« K. E.	16	16	17	1
Szabadkai Sp. E.	9	5	—	—
»Vándorkedv« K. E.	6	8	8	1
Kőbányai K. E.	3	1	2	1
Budapesti K. E. 1882.	3	1	1	—
Budapesti Sp. Cl.	2	1	2	—
Budapesti Atl. Kl.	1	2	1	1
Budapesti P. és T. Tiszt. Sp. E.	—	2	—	—
»Condor« K. E.	—	1	2	—
»Fecske« K. E.	—	1	1	1
»Árpád« K. E.	—	—	1	—
II. Athletika:				
Budapesti Egyet. Athleta-Club.	31	22	13	—
Magyar Uszó-Egylet	23	28	17	3
Magyar Athl. Cl.	21	19	8	—
Budapesti Torna-Club	14	7	7	—
Ó-Budai T. E.	13	12	6	1
Ferenczvárosi Torna-Club	5	4	5	1
Budapesti Atl. Kl.	5	3	4	2
Szabadkai Sport-Egyesület	5	6	3	—
Budapesti Sport-Club	3	10	4	2
Budai Athl. Club.	3	3	5	1
Magy. Testgyakorlók Kör.	3	—	—	—
Magyar-Óvári Ak. Athl. Club	2	2	2	—
Műgyetemi Football-Club	2	1	2	—

	I.	II.	III.	IV.
Pozsonyi Torna-Egylet	1	2	3	—
Budapest Budai T. E.	1	—	2	—
Eperjesi T. és V. E.	1	—	—	—
Ujpesti Torna-Egylet	1	—	—	—
Pécs-Baranyai Sport-Egylet	—	2	1	—
Budapesti P. és Táv. Sp. E.	—	1	—	—
Győri Torna-Egylet	—	1	—	—
»Vihar« K. és Athleta Club	—	—	—	—
Erzsébetfalva	—	1	—	—
III. Úszás:				
Magyar Úszó-Egylet	22	20	6	—
»Balaton« Úszók-E.	12	5	3	1
Magyar Athl. Cl.	5	3	3	—
Budapesti Atl. Klub.	2	1	—	—
Budapesti Sport-Cl.	1	3	—	—
Műegyetemi Football-Cl.	1	—	—	—
Szabadkai Sport-E.	—	2	—	—
»Margit« Úszó-E.	—	1	1	—
»33« Football-Club	—	1	—	—
Ferencvárosi T. Cl.	—	—	1	—
IV. Evezés:				
Nemzeti Hajós-E.	9	1	—	—
»Pannonia« E. Cl.	6	6	—	—
»Neptun« E. E.	2	2	—	—
»Maros« Aradi E. E.	2	1	—	—
»Duna« Evezős-E.	1	2	—	—
Szegedi Solnak-E.	1	1	—	—
Győri Csolnak-E.	—	1	—	—

Evezős-verseny Pozsonyban. A folyó évben fényes ünnepek keretében üli meg 40 éves fennállásának évfordulóját hazai egyleteink egyik legelőkelőbb egylete a *Pozsonyi Hajós Egylet*.

A jubileum alkalmából az Országos Evezős-Szövetség 1902. szeptember 8-án nemzetközi távversenyt rendez Pozsonyban. 4 evezős-, skiff- és 8 evezős-verseny kizárólag palánkos hajók számára. Versenytáv folyam mentén 5000 méter.

A versenyszámok között a hajósok és matrózok versenye, valamint felvonulás fogja a programot kiegészíteni.

A Pozsonyi Hajós Egylet a 4-es számra egy 500 korona értékű tiszteletdíjat ajánlott fel, hasonlóan diszes emléktárgyat ajándékoz a 8-as versenyre a gazdasági egylet, míg az Országos Szövetség a skiff-számra tüzőt ki díjat.

A Pozsonyi Hajós-Egylet a jubiláris versenyre külön érmet veret.

Az angol footballtrainingről. *„A footballszezonnra való készülődés a játékosra nézve sokkal fárasztóbb és nehezebb, mint azt végig játszani, mert minden szezon kezdelén mindent előlről kell kezdeni“* — mondá egy angol hivatalos játékos, midőn nemrégiben egy újságíró a footballtrainingről tőle véleményt kívánt hallani. Ugyanis az izmok a szükséges rugékonyságot s a tüdő a megfelelő lélegző képességét s kitartását a footballjáték holt szezonzában, nyáron teljesen elveszti s az erős játékos kivánatos tulajdonságokat megszerzendő, a játékosoknak speciális trainingnek kell magát alávetnie, melyet a következőkben fogunk összefoglalni:

Mielőtt a játékos a traininghez fog, aláveti magát egy orvos (rendszerint kluborvos) vizsgálatának. Ha egészségesnek és játékra képesnek találtatott, megkezdí a traininget, mely eleinte csakis hosszú sétagyaloglásokból áll. Az ily séták állítólag kedvező hatással bírnak a játékosok szívósságára nézve, legalább az utóbbi idők nagy küzdelmeinél e hatás szembetűnőleg észlelhető volt. Ezután a sprinteket forszírozzák, 30—60 yardnyi távolságra tartott rövid síkfutások sokkal hasznosabbak, mint a hosszútávutások, mert a legfőbb elv a footballjátéknál, hogy a játékos hirtelen elhatározással gyorsan mozduljon helyéről; főleg a startolásra s hirtelen fordulásra tekintendő a fősúly, mert a legtöbb játékos azért tűnik fellassunak, mert rendkívül nehezen tud elindulni. Ez a gyors elhatározás és labdára való menésnek tulajdonítják azt, hogy a Tottenham Hotspuk játékosai az utóbbi időben oly szép formát mutattak.

A *„Sprinting“*-cí a *„Skipping“* (ugrálás) is üzetik és sok trainer csaknem ugyanazon hatást tulajdonít ezen ugrándozásoknak, mint a sétáknak. A lábikra izmait erőssé és rugékonynyá teszi s sok angol játékos dicsekszik azzal, hogy 2000-szer is ugrándozik egyfolytában.

A *dribbling* gyakorlására szintén nagy súlyt fektetnek. A játéktéren czövekeket vernek be minden rendszer nélkül, melyeket a lab lával ki kell a játékosnak kerülni (dribblizni).

Ezen előtraining után kezdődnek a tulajdonképeni fátéktrainingek, a melyeken rendszeren a jobb csatárok a jobb védelem ellen szoktak játszani. E training-matcheken döntik azután el, ki melyik hely betöltésére a leghivatottabb. Ez a trainer legnehezebb szerepei közé tartozik, mert ha az egyes játékosok képességét helyesen ítélve, a csapatot úgy állítja össze, hogy az egész csapat játéka harmonikussá válik, sulyoságtól szabadul s könnyen fellélegzhet, mert a legnagyobb részét ezzel elvégezte.

Végül megjegyezzük, hogy az angol professzionál játékosok azelőtt nyáron nem huztak fizetést, úgy hogy a játékosok kényszerítve voltak a holt szezonzban más helyütt munka után látni, minthogy footballozás lévén a hivatásuk, egyebet alig tudnak, rendszeren kevés volt a fizetésük s így szerényen kellett élniök. Most a hivatásos játékosok nyáron át oly kényelmes életet élnek, mintha fejedelmek volnának s így a trainerre nézve rendkívül fárasztó munkát képez a training alatt az izmok rugékonyságát s állóképességét a lehető legnagyobb fokozni. Egyes kluboknak speciális trainingrendszerük van. Az *Asthon Villa* példának okáért nagy súlyt fektet a tengeri fürdők használatára; más egylet pedig a játékosokat külön kiképzésben részesíti s az egyéni képességét igyekszik fokozni. A diétát természetesen szigoruan tartják be s ugyanazon szabályok, melyek az athletizáló versenyzők étrendjére vonatkoznak, a footballjátékosokra is érvényvel bírnak.

„Sp.-V.“

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Égész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:
IX., Ferencz-körut
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:
VIII., József-körut 43.
szám, földszet.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egyl.,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti, Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoralajuhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet.,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Kötelező játékdélutánok.

Nagyon megszoktuk már, hogy a testgyakorlati oktatás reformjánál minden előre tett lépést nehéz harczzal kell kivívni; harczzal épen azokkal szemben, kiket leginkább reménylettünk sorainkban. — Lehet mondanunk, hogy a tornatanárok kis maradi csapatja volt mindig az ellenfél. — De viszont azt is el kell mondanunk, hogy ez ellenzéknek szakértelmű akadékoskodása áldásos volt mindig, mert minket a heves ujtástól, a tuzástól megvédte. — De most azt tapasztaljuk, hogy a játékokkal szemben a családok és a napilapok foglalnak érthetetlenül ellenzéki álláspontot. — Ugyde kísértünk meg, hogy ez új ellenállásból, e nem kedvező bírálatból nyerjen valamit az ügy. A családok részéről legtöbb támadás a labdarugó-játék ellen intéztetik, mivel már több alkalommal foglalkoztunk, s végre is abban állapothatunk meg, hogy jobb e játékot felügyelet mellett játszani, mint szigoruan eltiltani. — Most az ügyünkkel mindig rokonszenyvel foglalkozó Pesti Hirlap közöl egy cikket a kötelező játékdélutánokról, mely cikket egész terjedelmében itt közlünk:

„(Kötelező játékdélutánok.) A tanár urak nem régen arra a fölfedezésre jutottak, hogy a magyar ifjuság koravén. A helyett, hogy a játszásban keresne szórakozást s így a testét is edzené, a felnöttek társaságában lebzsel s azoknak mulatságából veszi ki a maga részét.

Ily tapasztalatok után kimondták, hogy a diákoknak muszáj játszani. Muszáj pedig az erre kiszabott időben, — persze tanári felügyelet alatt. Így születtek meg a kötelező játékdélutánok, a melyekről azt hitték, hogy az ifjuságnak nagy hasznára lesznek. Ugy látszik azonban, hogy ez a remény nem valósult meg, mert ma már arról is van szó, hogy ezek a kötelező játékdélutánok a fiukra épen nem kedvező hatásúak. Ezt igyekezett bizonyítani egy tanár a temesvári körületi kör ülésén, hosszabb felolvasás keretében. A felolvasó igen érdekes és okos dolgokat mondott el, a mikből megtudjuk, hogy ezek a kötelező játékdélutánok tulajdonképen milyenek. Hát először, amint az elnevezésből látszik, kötelezők, ami magában foglalja azt, hogy nem tulságosan kellemesek. Félig-meddig tanóra számba mennek, felügyelete mellett egy esetleg pedáns professzornak, aki még félelmet is tud kelteni s a ki talán még büntet is. A felolvasó persze ezt nem mondja, de hogy így van, az igen valószínű, amiből az is következik, hogy a játékdélután itt-ott holmi számtani előadással versenyez. Az a hely, hol a diákoknak testüket és szellemüket muszájból kell fölfrissíteni, rendszerint a város végén van, olyan helyen, ahova hosszú ut vezet. A fiuknak az előadásról haza kell nyargalni, az ebédet gyorsan bekapni, azután az iskolába visszarohanni, hogy onnan a játéktérre gyalogoljon s odaérve már fáradt és kimerült legyen. Ami a játszóhelyet illeti, az nem ligetben, nem árnyékos helyen van, vagy legalább nem mindig. A gyerekek égető napon fognak a játékhoz s ha megszomjaznak, a legtöbb esetben még jó vizet sem kapnak. De még földél sincs, ahol rossz idő esetén meghúzódhatnak. Ha vihar, eső

támad, uczcu, haza kell szaladniok, kiteve magukat meghülésnek és ebből eredő betegségeknek. A dolog bolondabb része azonnal még hátra vagyon. Azok a diákok, a kiknek a megszabott délutánon játszaniok muszáj, délelőtt iskolában vannak s ott másnapra leckéket kapnak, amiket meg kell tanulni. Igen ám, de a tanulásra alkalmas délutánt a játszótéren kell eltölteni, ahonnan estenden térnek haza, lehetőleg kifáradva és álmosan. Arról tehát, hogy a gyermek a nagy játék után leckéi megtanulására és föladatai elkészítésére jó kondícióval bírjon, szó sem lehet, valamint ama kifogásáról sem, hogy a kötelező játékdélután miatt nem tanulhatott. Amint tehát látszik, a muszáj-játék a gyakorlati életben nem üt be. Erre vall különben a temesvári kerületi kör tanárainak az a határozata is, amelyben az orsz. középiskolai tanár-egyesület központi vezetőjét arra szólítja föl, hogy a kötelező játékdélutánok intézményét bíráló alá vesse e erről a közgyűlésnek jelentést tegyen.

Ismerjük el mindjárt, hogy ugy a temesvári tanári kört, mint a P. H.-ot köszönet illeti meg, hogy e rendkívül fontos nevelési tényezővel mindjárt a bajok feltüntével foglalkozik. — Mert a kötelező játékdélutánoknál, mi is tudjuk, sok baj van még. — Ezek a bajok: nincsenek az iskolákhoz közelfekvő játéktereink; a terek rendezetlenek; nincs se árnyék, se víz, se öltöző a tereken; sok helyen semmiféle tér sincs az iskolák számára.

Ugyde az itt felsorolt bajok orvosolhatók, ha nem is egy év alatt, de idővel. — Ezen bajokat hangoztatni kell, hogy orvoslásukról minél előbb gondoskodjunk, de ezekből a kötelező játékdélutánok ellen egy szó sem hangzik. — De most már ugy a temesvári tanári kör, mint a P. H. érveket hoz fel az intézvény ellen nem a kivihetőség, hanem az okszerűség, a czélszerűség szempontjából. — A fő ellenvetés, hogy a kötelező játékot a gyermekek kedvetlenül végzik, tehát hiba a kötelezővétel. — Ugyde, a ki csak tudja, hogy mint vagyunk ma a játék-kedvvel, elismerheti, hogy édesgetéssel 100 év múlva sem érnénk el valamilyen eredményt is.

A tanulók ma sem nem tudnak, sem nem akarnak játszani, ezen a nemakaráson csak kötelezéssel segíthetünk. Hol vannak tőlünk az augolok és ott is ugyancsak kötelező a napi játék, a napi sportolás. — Aztán a testedző játékokat senki se képzelje bujósdiának, szembe-kötősdinek.

E játékokban van kedély, frissítő elem is, de van komoly testedző rész is, melyet biz komolyan vesz a játszó. — A felsőbb osztályok játékaik nem is olyan gyermekjátékok, melyeket a komolyabb fiúk nem is játszanának, hanem inkább edző sportok. — Nem a muszáj miatt nem kedveltek tehát a tanulók előtt a játékok,

hanem mert nem tudnak játszani, meg mert nem igen érnek rá.

Erről a rá nem érésről már sokat beszélünk és irtunk, és az eredmény az volt, hogy rá kell, hogy éjjenek, ha még szekundák árán is! — Mert a heti három testgyakorlati órából az iskola nem engedhet, hát engedni fog az elméleti tárgyak követelményéből maga az iskola.

Kifogásolják a játékdélutánon a tanári vezetést! Ugyan látta volna a kifogásoló egy 50 tanuló osztály első játékoráját. 50 gyerek közül a fele alig tud valamilyen játékot! — Az igaz, hogy e játék nem tudás régi tornaoktatásunkat ócsárolja, de erről keveset tehetnek tornatanáraink. — Igaz, hogy akkor lesz csak áldásos a játékkóra, mikor a tanulók önkényt, kedvvel, maguktól fognak játszani, de ez csak a jövő dolga, melyet a most követett módon vélünk elérhetni.

Örömmel kell fogadnunk minden gáncsot, ellenvetést, mi a játékdélutánok érdekében elhangzik, de ne támadja meg senki magát az intézményt, hanem csak az ennek gátló körülményeit, az elhárítható bajokat.

Az iskolai játékdélutánok érdekében lesz tehát, ha a középiskolai tanárregylet a kérdést tárgyalni fogja, de csak úgy, ha rokonszenvvel, szeretettel fognak az ügyhöz.

A prágai történelmi vivótorna.

A „Hergsell” vivó-egyesület által rendezett vivótorna mult hét péntekén folyt le Prágában a sport iránt érdeklődők, hanem a cseh főváros kelőbb személyei jelenlétében is.

Jelen voltak: Schaumburg-Lippe Vilmos herceg, Lobkovitz Ferdinánd herceg, Fabini, gróf Orsini-Rosenberg tábornoszernagyok, Hopler de Mras, Mosetig, Boscovics tábornokok, báró Ulmenstein őrnagy, Taxis és Hohenlohe hercegek, Zedvitz Miksa gróf, Des Fours gróf stb. A vivótorna letolyásáról különben a következőben referál a prágai „Bohemia”:

Négy tárogató ó-német jelmezben harsány trombitaszó mellett hirdette ki az ünnepi vivótorna kezdetét.

Ezután méltóságteljes léptekkel előlépett az ünnepi szónok s elszavalt egy ó-német prologust, melynek végeztével a vivótorna kezdetét vette.

Legelőször az 1348. évben dívott (*buzogány, pajzs és szablyával*) *párviadal* mutattatott be.

E vivónem gyakorlása a vivás művészetének alapos tudását feltételezi, mert a küzdők vaspánczél nélkül, könnyű öltözékben jelennek meg a porondon. A pajzs a védelem és támadás céljaira használtatott. A küz-

delmet Roubal és Töpfer elismerésre méltó jártassággal vívták ki.

A hosszú szablyával való vívást (1443. évből) Bleyer és Schreyer mutatták be. E vívásmodornál mindkét kézbe tartják a küzdők a nehéz szablyát.

A XVI-ik század olasz vívómodora az akkori korok vívószereivel a Spada, Imbracciatura, a Brochiero és kettős szablyával került bemutatásra. Ezt az 1570-es évek német vívása követte késsel és rúddal (Dussak, Biederhänder). Zenészek és kosztúvivők lépkedtek a küzdők előtt, vállukon az elnyerendő tiszteletdíjat hordva. E vívó-mérkőzések igen érdekes és változatos képet nyújtottak.

Az ünnepély második részének mérkőzéseit Baum és Herget által bemutatott egyenes karddal való vívás nyitotta meg (1575). Ezt két 1570-es évi gyalogosnak öltözött vívónak érdekfeszítő küzdelme követte, mely a jelen voltak visszafojtott lélekzete mellett Schiebl és Riedl mutattak be heves és bátor viadalukkal. Lenz és Meese következtek ezután, kik ugyancsak nehéz egyenes szablyákkal vehemensen sújtva egymásra s érdekes mérkőzésükkel bizonyították be, hogy az erő mellett az ügyesség és fortély nagy szerepet játszottak e század vívóművészetében. Az 1610. év rapier- és törvívása mutatott be azután Klaus és Funtun által; ezen módon már észlelhető volt a szúrás és vágás mozdulatainak megkülönböztetése.

Érdekes lefolyása volt a XVII-ik század spanyol viadalának, melyet Roubal és Töpfer törrel és köpenyvel felfegyverkezve rendkívül leleményes módon vívtak keresztül. Ezután Funtun és Schiebl szablyapárbaja következett. A német szúrás- vívást, melyet Kreusler alapított rendszeres vívásmodornak volt megteremtője, a francia vívók mutatták be exakt módon.

A XVIII-ik század első felében a francia vívók a hosszú időknek rizporozott hajú leventéi léptek fel a francia vívásban. A francia vívók egyenes keskeny kardjukkal elegánsan keresztvívt küzdelmet mutattak be. Sok elismerésben részesült a német diákok párviadala, melyet a drezdaiak nagy érdeklődés mellett vívtak ki. A modern vívást Hergsell mester iskolájának tanulói mutatták be, melyben különösen Funtun és Klaus érdemelték ki a jelenlevők tapsait; Helmbacker asszony pedig elegáns és nagytudású vívóművésze által nyert elismerést. S.-V.

Football a kontinensen.

M. D. Nicholson, a bécsi footbalszövetség volt elnöke s az osztrák footbalsport regenerátora, a *Football-Star* című angol labdarugó hírlapban érdekes cikket tett közzé a kontinentális footbalsportról, melynek kivonatát a következőkben foglalhatjuk össze:

A kontinentális footbalsport három csoportba osztható:

1. Páris (Franciaországban Párison kívül nem játszik az associationt), Belgium és Hollandia;
2. Németország, Ausztria, Magyarország és Dánia;
3. Svájc és Észak-Olaszország.

Az első két csoport képessége körülbelül egyenlőnek mondható, lévén a nevezett országok egymás szomszédságában és sportilag folytonos érintkezésben.

A francia footbalsport azért áll a többi nemzetnél alacsonyabb nívón, mivel üzése a középiskolákban, sőt még az egyetemeken szigorúan tiltva van. A mikor azután az ifjak az iskolákat elhagyják, kissé öregek ahhoz, hogy a játékot helyesen elsajátítsák. A francia footbalsport jelentéktelenségének egy másik fő oka azon körülményben keresendő, hogy rossz angol csapatok — melyek csak szórakozásképpen jönnek Párisba és aratnak könnyű győzelmeket — mintaképül tekintetnek.

A második csoportban Németország a legjelentékenyebb faktor s körülbelül 600 footbalsporttal foglalkozó egylettel bír. 1887-ben alapított a német footbalsport, a *F. C. Frankfurt* által. (Ez utóbbi egylet nálunk 2 ízben szerepelt a B. T. C.-bal szemben. A szerk.) A nyolcvanas években Prágában a rugby-játékot kezdték kultiválni, mely játékot azonban az erősen terjedő association csakhamar kiszorított. Prágában két párt keletkezett — ez a körülmény az angol sportférfiak előtt bizonyára kómikusnak fog feltűnni — melyek nemzeti-ségi okokból kifolyólag egymással szemben nem játszanak. A cseh csapatok szeretnének ugyan játszani, de a német szövetség nemcsak őket, hanem mindazon egyleteket bojkottálja, melyek a csehekkel mérkőznek. (Ez utóbbi csak a prágai Deutscher Football Clubra áll. A szerk.)

Németországon kívül Ausztriában és Magyarországon nagyban dolgoztak azon, hogy a középiskolákban a footbalsport iránt rokonszenvet ébreszsenek.

Ezen törekvés csak az utóbbi két országban talált visszhangra s az iskolai csapatoknak nemcsak egymás ellen, hanem egyesületekkel szembeni mérkőzésekre is van engedélyök; az illető szaktanárok felügyelete alatt különben minden tornaórán gyakorolják a footbalt.

Erre azonban nagyobbára kevés időt szánnak s ha az angol nevelési rendszert tartanák szem előtt, kevesebb pápaszemet viselő és csenevész tanuló kerülne ki a téves pedagogia folytán az iskolákból. Ha az említett három országban az iskolák az angolokéhoz hasonlóan gondját viselnék a labdarugó sportnak, úgy nagy jövő előtt állának. A többi sportág üzési módjából s a rendelkezésre álló kitűnő anyagból következtetve a footbalsportot az említett helyeken a legnagyobb tökéletességig emelhetik.

Legtöbb reménye lehet erre a kontinensen Ausztria és Magyarországnak. Rövid fennállása óta hihetetlen haladást tüntetett fel. Az egyletek ambíciójára következtetni enged az a körülmény, hogy jeles angol játékosokat trainerül szerződtettek (Thoman és Chadwik,

D. F. C. ill. Cricketerek) Sajnos, Európában az oxfordi csapat és a Southampton kivételével csak ötödrangú csapatok szerepeltek, a kontinens városait — olcsó pénzen bejárando. Ezen csapatok csak kárára válnak a kontinentális footballsportnak. Remélhetőleg hasonló meghívásokat a jövőben saját érdekükben mellőzni fognak az egyletek. De magában Angliában arra kellene törekedni, hogy csak elsőrangú csapatok jöjjenek a kontinensre azon czélból, hogy tényleg tökéletes mintaképpül szolgáljanak. Különben is kötelességük az illető számottevő testületeknek, garanciát nyújtani arra nézve, hogy jó csapatok menjenek köruttra, már az angol footballsport érdekében is, mely esetleg csorbát szenvedhet rossz klasszisú csapatoknak kontinentális szereplése révén. Ha tehát Angliának a footballsportnak a kontinensen való terjesztése érdekében őszinte törekvései vannak, úgy az én álásponomban kifejtett nézeteimmel analog kell cselekednie s munkájuk ekkor meddő nem lesz.

Sp.-V.

Az első segélynyújtás az iskolákban előforduló baleseteknél, illetve életveszélyeknél.

Irta: Komáromi Miklós,

Beregszász város tisztii orvosa.

Ezek után áttérek a balesetek egy másik nemére, melyek bár ifjúkorban ritkák, de ezen kor eleveiségénél fogva mégis előfordulnak és rögtöni segélyt igényelnek.

Esés, ütés, ugrás által létre jöhetnek *ficzamok* és *csonttörések*.

A ficzamok felismerhetők az izületek alakváltozásai által, továbbá azért, hogy a végtag mozgásra képtelenné válik és hogy a legkisebb mozgási kísérlet fájdalommal jár.

Csonttörés állapitható meg akkor, ha a csont folytonosságában rendellenes mozgékonyaság áll elő; a csont alakját változtatja, bemélyedés, emelkedés áll elő és végre a törésvégek egyenetlen, többnyire szálkás volta, mozgatásnál recsegő hangot ad, a csontszálkák az izomzatot és idegeket sértik és ez által tetemes fájdalmat okoz.

Mindkét sérülésnél egyelőre fő a nyugalom, a ficzamnál és végtagok csonttörésénél azoknak oly módon való megtámasztása, hogy a végtag oly helyzetbe hozassék, melyben az egyén a legkevesebb fájdalmat érzi; ficzamnál alkalmazhatók ezenkívül azonnali hidegvizes borogatások. Nem szakértő ezeken kívül a baj esetleges súlyosbításának veszélye nélkül nem tehet. Csonttörésnél lehetőleg kerülendő az egyént a baleset helyéről eltávolítani, míg szakszerűen bekötve nincs. Ha kényesítő körülmények forognak fenn, nem szakértő is alkalmazhat egy ideiglenes kötést, mely a lehetőségig rögzíti az eltört csontot. Vegyünk elő e czélből léczeket vagy zsindeleyeket. Az eltört végtagot a két ellenkező

végén tartsa egy-egy egyén, mindegyik huzza maga felé óvatosan és enyhén és egy harmadik egyén göngyölje be kellő mennyiségű lágy ruhadarabokkal a végtagot, melyre ezután a lécz vagy zsindeleydarabokat oly módon rögzítjük kendőkkel, hogy az eltört végtagnak semmiféle mozgás lehetővé ne váljon. — E helyen fel kell említenem a *rándulásokat* is, melyek sokszor daganatokat is idéznek elő. A legnagyobb nyugalom és hidegvizes borogatások alkalmazandók.

Esés, vagy súlyosabb tárgyának a fejre való zuhanása által *agyvérzőkódás* jöhet létre, melynek kisebb foka — mely pajkos gyermekeknél oly gyakori — nem ad okot aggodalomra és beavatkozásra. Ha azonban az nagyobb foku, hosszabb ideig tartó eszméletlenséggel és érzéketlenséggel jár, az arc halvány, szem felfordult, nézés merev, a légzés rendetlen, gyenge vagy hörgő, hányás, véres hab a szájból, orrvérzés jelentkezik; ezek oly komoly tünetek, melyek gyors orvosi segélyt igényelnek és addig is intézkedni kell, hogy a sérült a legnagyobb nyugalomban, magasan póczolt fejjel fekdjön, távolítsunk el minden ruhadarabot, mely a vérkeringést és légzést akadályozza, szagoltassunk tormát, eczetet, alkalmazunk szeszes borítást a homlokra és ha kéznél van, mustárpapírt, vagy mustárpépet vagy eczetbe áztatott reszelt tormát ruha közé téve, tegyünk a nyakra és tarkóra.

Az iskolában előfordulhat, hogy *idegen testek* jutnak a tanuló szemébe, így p. o. rovar, homok, más szemcsék stb. Ezek nagy mérvben okoznak fájdalmat, lobos tüneteket okoznak. Kertész szemdörzsölése; pislogatás, könny, s leggyakrabban maga is eltávolítja az idegen testet, ha még ez így nem sikerül, a szem tiszta hideg vízzel lemosandó. Kendővel bekötendő és orvosi segélyt kell hívandó. Ha idegen test körül a bőr alá, mint p. o. szeg, tű, ne engedjük a tanulót ezen p. o. szeg leg több esetben az idegen test csak mélyebben tolatik ez által a lágy részekbe és annak kivétele mindinkább nehezebbé válik. A gyors segély életmentő lehet, ha idegen test jut a garatba, ott megakad és rohamot okoz. Ha az idegen testnek a garatból ujjal való azonnali kivétele nem sikerül, sürgősen orvos hívandó.

Már a gyermekkorban szokott jelentkezni az *eskór*, *epilepsia*, mely betegség oly tünetekkel jár, hogy rögtön beavatkozást igényel.

Legtöbbször öntudatukat veszítik a betegek és nagymérvű görcsök állanak elő. Vigyázni kell ilyenkor arra, hogy a beteg oly helyzetbe hozassék, hogy a roham alatt fekhelyéről le ne essék, a rágó izmok görcse oly nagy mérvű szokott lenni, hogy hangos fogcsikorgatás ijeszti a környezetet, a beteg fogait kitorheti, vagy nyelvét haraphatja át. Hogy ezek meg ne történhessenek, ruhadarabbal begöngyölt fadarabot vagy kanálnyelet dugunk a fogsorok közé és azt ott tartjuk. A légzést

és vérkeringést gátló ruhadarabot el kell távolítani, a fejre hidegvizet borításokat teszünk és így várjuk be az orvos megérkezését.

Fiatalabb tanulóknál előjön néha, hogy magukat kíváncsiság vagy torkosságból, ritkábban véletlenségből megmérgezik. Savakkal és lugokkal történt mérgezések elégetik a száját, torkot, gyomrot.

Itassunk sok vizet a beteggel; a vízbe szappant, szódát, meszet keverünk, ha savval — eczet vagy citromlevet pedig, ha luggal történt a mérgezés. A növényi mérgek közt a maszlagos nadragulya, a maszlagos redő-szirom, bolondító csalmatag, a bürök és a fekete csucsor azok, melyek hasonló mérgezése esetekre alkalmat nyújtanak. A toroknak ujjal vagy tokszárral való csiklandozása által legelsőbbben is hányást igyekezünk előidézni. Ha a beteg még nyelni tud, itassunk e célból bőven melegvizet. Miután rövid idő múlva ezen mérgek kábultságot idéznek elő, ez ellen bocsássunk gyakran bőven hideg vizet a fejre. Orvos hívása képezi a legfőbb feladatot. A dohányzás is okoz gyakran gyermekeknel mérgezési tüneteket; ilyenkor elsápadnak, hideg izzadság lepi el őket, hánynak, nyáluk folyik, reszketnek, sőt el is ájulhatnak. Vigyük a beteget azonnal szabad levegőre, locsoljuk fejét hideg vízzel, itassunk vele bőven vizet, vagy ha kéznél van, kevés fekete kávét.

Az elmondott, az iskolában gyakran előforduló ezen balesetek után meg kell még emlékeznem a tanulóknál viszonylag ritkán előforduló balesetekről is, ilyen p. o. a villámváltás, melynél az első segély a lefektetésből, a végtagoknak nedves ruhával való hossz. támasztásából és mélyebb ájulás esetén a mesterséges légzés megindításából áll. Ez utóbbit úgy eszméletlen állapotoknál, hogy a karokat ütemszerűen távolítjuk el a test közepétől, vagy pedig egyenletesen, tenyerünket alulról fel a mellkas felé nyomást gyakorolunk a gyomortájra és hasra. Ezen mesterséges légzést alkalmazni kell még mély ájulások és eszméletlen állapotoknál, ugyancsak vízbe fulladást szenvedőknél. A vízbe fullt egyént le kell fektetni, ruháját megfosztani és az egész testet száraz meleg kendőkkel dörzsölni. Izgassuk a nyeldeklőt tokszárral, hogy esetleg hányást idézzünk elő, midőn egyszersmind megnézzük, hogy nincs-e a nyelv visszaesve a torokba, mert ha ez így van, ez a légzést okvetlenül megakadályozza és minden fáradságunk kárba vész. Meg kell tehát ujjunkkal a nyelvet ragadni és jól előhuzni, mely körülmény sokszor a légzés azonnali megindulását eredményezi.

Hogy vajjon légzik-e az egyén, azt a száj elé tartott tükrőről láthatjuk meg, melyet a leggyengébb légzés is nedves párával von be. Kérüljük azonban azon elterjedt népies módokat, melyek nem csak hogy nem használnak, de egyenesen ártalmasak is, mint pl. a vízbe fulltnak feje tetejére való állítása, mely által legfeljebb a gyomorból ömlik ki a víz, de ugyanakkor legkönnyebben agygutát is okozhat.

A veszett állatok által okozott marás szintén alkalmat adhat a gyors beavatkozásra. Addig is, míg orvosi segély érkezik, szükséges arra vigyázni, hogy a seb vérzését meg ne állítsák, mert az által esetleg a fertőző anyag kimosódik. A vérzés megszűntével mossassék ki a seb bőven sós vízzel.

Ha gyors orvosi segély nem volna kéznél, megengedhető, hogy a seb nem orvos által is tüzes vassal kiégettessék. A veszély oly nagy és közelfekvő, hogy habozás nélkül mindent el kell követni, hogy a veszettség mérge a vérbe fel ne szívódjék.

Végre előfordulhat, hogy akár véletlenség folytán, akár szándékoságból egy a nyakra szorosán alkalmazott kötelék a légcsövet annyira elzárja, hogy fulladás, eszméletlenség, sőt halál is következik be. Az első segély abban áll, hogy a köteléket eltávolítjuk. Akasztásnál természetesen az egyént a kötélről le kell metszeni, ügyelvén arra, hogy a lezuhanásnál meg ne sérüljön mesterséges légzést indítunk meg, hidegvizet locsolásokat, erős szerek belégzését és izgató szereket, mint pl. mustárt, tormát, sz. sz. alkalmazunk, míg orvosi segély érkezik.

Mindezen esetek elősorolása után jóformán kiismerttettem tárgyamat. A főszólt csakis azon balesetekre fektettem, melyek iskolában, gyermekek között szoktak előfordulni. Az ipari és munkáséletben előforduló számos egyéb balesetek felelőlegesen módon nyújtotta volna értekezésemet és sokáig igénybe vette volna ugyanis sokáig fárasztott becses türelmüket. Ha a tanító-egyesület t. tagjai felolvasásomban csak néhány olyan utbaigazítást is találnak, melyet alkalmilag üdvösen használhatnak fel, — akkor elértem munkám célját és elégedetten zárom előadásomat, hálás köszönetem nyilvánítása mellett szíves türelmükért.

Honvédlegénységi tornagyakorlatok

Orbán Páltól. („L. A. K.”*)

II. Nyújtó.

1. Kargyakorlatok hinta nélkül:

(a) — (c) 3-szor ismételve.)

- a) Függésbe ugrás (térhajl. -ból, drkh.) felső fog. 1. emel. er. levgr
- b) » » » » alsó » » » »
- c) » » » » kettős » » » »
- d) Mint a) és legalább háromszori felhuzódás . » » » »
- e) » d) » egyes alkal bekapcsolás (j. s. b. k.) » » » »
- f) » d) » páros » » » » és függésbe » » » »
- g) » d) » egyes felkar » » » » » » » »
- h) » d) » páros » » » » » » » »
- i) » c) » arcváltás I karon függve s vissza » » » »

*) Lásd a múltévi 122-ik számot.

2. Lábgyakorlatok hinta nélkül:

- a) Függsben fs. fogással egyes térdemelés er. láb. hr. leugr.
- b) » » » (ism.) » lábemelés » » » » hl.
- c) » a. » » páros térdemelés » » » » »
- d) » » » » » lábemelés » » » » »
- e) » fs. » » » és terp » » » » »
- f) » » » » » térdemelés mellig láblökés. » er.
- g) Mint f) és láblejtámasztás a nyújtórudhoz . » » » »
- h) » g) » fészek hr. visszafordulás . . . » » » »
- i) Mint f) és egy lábbal átguggolás térdfüggésbe vissza gugg. er.
- j) » f) » páros » » » hs. lefüggésbe » » » »
- k) » f) » » » » és átfordul. hr. állásba hr.

3. Kar- és lábgyakorlatok hintával:

- a) Függsből fs. fogással. gyors páros lábemel. és lökés leugrás er.
- b) » » » » » láb hintavétel » hl.
- c) » a. » ugyanez hintavétel . . . » » » »
- d) » kts » » » » » » » » »
- e) Mint b) és lábemeléssel er. » er.
- f) » b) » » » hl. » alugrás
- g) » b) a hátsó hinta vég e. alkar bekapcsolás leugrás hl.
- h) » b) a » » » p. » » » » »
- i) » b) a » » » e. felkar » » » » »
- j) » b) a » » » p. » » » » »
- k) » b) a » » » e. kézemelés kb. hin. alugrás
- l) » b) a » » » p. » » » » »
- m) » d) kettős fogással s lábemeléssel er. . leugrás el.
- n) » c) alsó » kb. hintával . . . alugrás
- o) » d) kts » az előhinta végén arcváltás »

4. Ügyességi gyakorlatok:

Hinta nélkül:

- a) Térdfellendülés (1 láb átguggol a kezek közt alugrás
- b) » » » (láb a kézen kívül) . . . » » » »
- c) Hátsó függésbe átfordulás, p láb átgug., vissza leugrás er.
- d) » » » és pártos térdfüggés, visszag. » hr.
- e) Has felhuzódás (lassan, s t.-ban drkh.) . . . » » » »
- f) » felvetődés (gyorsan » » ») . . . » » » »
- g) Gerincz felhuzódás (las. átgugg. után drkh.) hr. arcz ugrás
- h) » felvetődés (gyors. » után sarokt. » lábem. leugrás er.
- i) Szabad térdfüggés p. lábon és lelendülés *) er. állásba

Hintával:

- a) Hintavétel az előhintánál drkh. (ismételve) . . leugrás hl.
- b) Mint a) és p. lábemelés a nyújtóhoz, láblökés »
- c) » b) » e. lábbal térdkapocs a kézen kívül alugrás
- d) » c) » térdfellendülés, lábviszaterp. . . » » » »
- e) » b) » e. láb átgugg., térdfellend. kb. hinta »
- f) » c) » közbeeső hinta nélk. fellendül. közv. »
- g) » e) » » » » » » » » » » »
- h) » c) lábhinta és hasforgás (kelep) hr. »
- i) » e) másik láb. er. terp. és p. lábem. a fogás, gerincz forgás. hr. arcz alugrás.
- k) Mint i) és felkarforgás előre » » » » »

5. Gyakorlatok a harántállásból:

- a) Függsbeugrás fs. fogás, drkh. - rövid p. láb-emel. leugrás er.
- b) Mint a) és egyes térdemelés és nyújtás — rövid p. lábemeléssel (3-szor) » » » » »
- c) Mint a) és páros térdemelés és nyújtás — rövid p. lábemeléssel (3-szor) » » » » »
- d) Mint a) és egyes lábemelés és leeresztés (lassan) » » » » »
- e) Mint » » páros » » » » » » » » » » »

- f) Mint d) és felhuzódás és vissza (3-szor) . . leugrás er.
- g) » e) » » » » » » » » » » » » »
- h) » g) » egyes térdfüg., drkh. és lassan vissza » » » » »
- i) » g) » páros sarokfüggés és lassan vissza » » » » »
- j) » i) » 1 kézen való függés, 2-ik csipőre » » » » »
- k) » h) » 1 » és 1 lábon függés, drkh., 2-ik csipőre el. o. tag » » » » »
- l) » h) és 1 kézen és 1 lábon függés, drkh., 2-ik csipőre el. o. tag » » » » »
- m) Térd- és könyökfüggés, mint g) el. old. tagok. » » » » »
- n) » » » » » egyenoldalu tagokon » » » » »
- o) Mint g) lábhinta és térdfellendülés tba . . . alugrás

6. Alugrások (zsinegen át):

a) Állásból:

Mint a hintavételhez felhuzódás és páros lábemelés és erre következő láblökés, karnyújtás és derékhomoritás; épp úgy magasba, mint távolba fokozható követelményekkel (alapkövetelmény: zsineg 1 méter magasságban; 130 m. távolságban).

b) Támaszból (lábhinta nélkül és lábhintával):

Hasfelhuzódással, felvetődéssel, térdlelendüléssel stb. módon támaszba menet, drkh., felsőtest hátradüllesztésével, nyújtórud testhez szorításával és előrehuzódással szorosan a nyújtó alatt alugrás drkh.

Lábhinta ugyanezen módra; a test a csipőben minél kevésbbet hajoljon meg (ill. esetleges hajlítás az előrehuzódás közben a drkh. által elhárítandó).

c) Függsből:

Lábhinta nélkül és hintával gyakorolható. Zsineg 1.20 távolba és kezdetben 1 m. magasságba állítandó.

7. Ugrógyakorlatok állásból:

- a) Szabad támaszba ugrás, nyújtott karok, drkh. 3-szor állásba vissza
- b) Mint a) és egyes lábterpesz oldalt, ny. test 3-szor
- c) Mint a) és » » lábkeresztterp. old. csipő-hajlik 3-szor
- d) Mint a) és egyes lábatterp. a rudra 2 láb utána
- e) Egyes lábkeresztatterp. (ford) alsó fogás (1 kézzel) láb
- f) Mint a) páros láblend. oldalt és kézemelés állásba vissza
- g) » f) a nyújtórudon át, nyújtott test tompougrás
- h) » g) leugrás előtti ford. és drkh.-sal vetődés
- i) » g) a hátsó támaszba, lábemeléssel elől leugrás
- j) » g) láb magasba oldal, ford. elk. or., drkh. tomp. kat.
- k) » a) és páros térdem. mellig és nyújtás állást a
- l) » a) » » lábterp. oldalt és zárkóztatás »
- m) » k) » felguggolás a rudra, térd össze-el-lökéssel er. leugrás
- n) Mint k) magasabbra a kezek felrántásával guggoló-ugrás
- o) » n) a kezek rudat fogva tartják, hs. tba., lábem. átguggolás
- p) Mint l) a rudra való felterp. ellökés kézzel-lábbal er. állásba
- q) Mint p) magasba, kezek ellökésével, nyújtott lábak terpeszugrás
- s) Átvetődés hajl. karokkal (törzsemelés, előredülés, derékhom. és karnyújtás előre és fölfelé) átvetődés

8. Ugrógyakorlatok támaszból:

- a) Támaszba ugrás, láblendítés hr. (3-szor) hr. állásba
- b) Mint a) és egyes lábterpesztés oldalt » » » » »

α) Mint a) és páros lábterpesztés oldalt	hr. állásba
δ) „ b) „ egy „ „ a rudra	lábkanyarlat
e) „ a) „ páros láblendítés oldalt	hr. állásba
f) „ e) „ „ láblendítés a rud fölött	tomporagrás
g) „ f) „ „ „ fordulattal	vetődés
h) „ a) „ egyes lábkeresztterp. a rudra	lábkanyarlat
i) „ d) „ a másik láb utána terp., láb mel.	er. leugrás
j) „ f) a hátsó támaszba (tompoi) lábem.	„ „
k) „ a) és páros térdemelés és nyújtás	alugrás
l) „ k) „ felgugolás a ny. rudra, ellökés	er. leugrás
m) „ l) a kezek magasba felrántásával	guggolás
n) „ m) „ „ a fogást megtartják, hs. tb.	lábem. er. leugrás
o) „ c) „ rudra, kézzel való ellökés	er. leugrás
p) „ o) szabad átterpesztés, kezek ellökésével	átterpesztés
r) „ a) és átvetődés hajlított karokkal	átvetődés

l) - r) való gyakorlatoknál 2 egyén helyes segédkezése nagyon fontos és szükséges.

Különfélék.

A Budapesti (Budai) Torna-Egylet f. évi február hó 5-én rendezendő házi versenyének műsora. 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok. 3. Csapatornázás. 4. Versenyek és pedig: *Magas nyújtó*, az I. és II. csapat tagjai részére. *Távolmagasugrás* (deszkáról), az I—III. csapat tagjai részére. *Alacsony korlát*, a IV. és az V. csapat tagjai részére. *Összetett verseny* (gyűrűshinta magas korlát), a III. csapat tagjai részére. *Titokzatos verseny*, az I—V. csapat tagjai részére.

A Magyarországi Torna-Egyletek Szövetsége, hazánk eme legnagyobb sportszövetsége kebelébe ez idő szerint a következő torna- és atletikai egyletek tartoznak: 1. Aradi Torna-Egylet, 2. III-ik kerületi Torna- és Vivó-Egylet, 3. Budapesti (Budai) Torna-Egylet, 4. Radnóti Torna-Club, 5. Budapesti Sport-Club, 6. Besztercsényi Sport-Club, 7. Budapesti Athletikai Klub, 8. Debreczeni Torna-Egylet, 9. Debreczeni Torna- és Vivó-Egylet, 10. Egeri Torna- és Vivó-Egylet, 11. Ferencvárosi Torna-Club, 12. Fiumei Torna-Egylet, 13. Hódmezővásárhelyi Torna-Egylet, 14. Kassai Sport-Egyesület, 15. Késmárki Torna-Egylet, 16. Magyar Football-Club, 17. Magyarországi Tornatanítók Egylete, 18. Magyar Testgyakorlók köre, 19. Magyar Uszó Egyesület, 20. Mohácsi Torna-Egylet, 21. Műgyetemi Football-Club, 22. Nagykanizsai Torna-Egylet, 23. Nenzeti Torna-Egylet, 24. Óbudai Torna-Egylet, 25. Pécsi Torna-Egylet, 26. Pozsonyi Torna-Egylet, 27. Pápai Sport-Club, 28. Resiczabányai Torna-Egylet, 29. Selmezbányai Akadémiai Athletikai Club, 30. Sárospataki Akadémiai Torna-Egylet, 31. Soproni Torna- és Tüzoltó-Egylet, 32. Szabadkai Sport-Egylet, 33. Szegedi Torna-Egylet, 34. Temesvári Torna-Egylet, 35. Tornázók Köre, 36. Posta- és Távirida-Tisztviselők Sport-Egyesülete, 37. Pécsi Polgári Torna-Egylet.

A Ludovika Akadémia Közlönyének Pályázata: A szerkesztőség három kétszázkoronás pályadíjat tűz ki a következő tételre:

1. A tisztek és parancsnokok magatartása oly különös esetekben (pl. karhatalom, hirtelen haláleset stb.), melyekre szabályzataink elegendő utasítást vagy utmutatást nem nyújtanak.

2. Mily módon lehetne teljesen közönyös társadmunkkal, melyben annyi egyéb sport virágzik, a lövés folytonos gyakorlását megkedveltetni a végből, hogy a katona kötelezettségben levő ifjuság a csapathoz bevonulásakor már löni tudjon, tartalékba helyezése után pedig a katonaságnál szerzett ügyességét a polgári életben is tökéletesítse.

3. Miképen vesse meg az iskolai nevelés a katonai kiképzésnek az alapját.

Feltételek.

1. Pályadíjat csak abszolút értékű önálló mű nyerhet el.

2. A beküldés határideje: 1902. évi szeptember hó 30-ika.

3. A munkákat jelíges borítékba zárva kell beküldeni.

4. A szerkesztőség a nyertes munkát a Ludovika Akadémia Közlönyében közli, s a pályadíjon kívül nyomtatott ivenként 120 korona *felemelt díjjal* jutalmazza.

5. A siker nélkül pályázó szerzők neveit rejtő jelíges leveleket a munkákkal együtt kívánatra visszaküldjük, különben megsemmisítjük.

A midőn felhívjuk olvasóink szives figyelmét a november hóban közzétett és sajnos, eddigelé eredmény nélkül elhangzott felhívásunkra, ismételten kérjük tisztelt olvasóinkat, sziveskedjenek általános érdekű s különösen pályakérdéseikül alkalmas tételre beküldeni, hogy azokra még ez év folyamán pályázatot hirdethessünk. Budapest, 1902. január hó. A szerkesztőség.

Ferencvárosi Torna-Club 5:1 győz Budapesti Athlet. Club ellen. 1902. jan. 5. Az idej első matchnek a legszebb idő kedvezett, a pálya rossz talaja azonban rendkívül hátrányára volt a játéknak. A B. E. A. C. agyagos pályája ugyanis az esős időben tartott legutolsó mérkőzésről telemaradt mély lábnyomokkal; ezeknek megfagyott rögein azután kiszámíthatanul ugrált a labda.

A mérkőzésnek barátságos jellege volt s talán épp ezért engedte meg magának a B. E. A. C., hogy idegen csapatok játékosait is beállítsa csapatába, kik ugy a támadásban, mint a védelemben főerősségüket képezték, mert Halmay (M. U. E.) csinálta az egyetlen goalt, Durand (M. F. C.) pedig mint back, sok sikerrel és buzgón védte a B. E. A. C. kapuját.

Az 5:1 eredmény körülbelül kifejezi a két csapat támadásainak arányát és a F. T. C. határozott fölényét.

Az első félidő 3:1, a második 2:0 eredménnyel végződött. Ez eredmény reálitását nagyon hátráltatta a bíró gyakorlatlansága és határozatlansága: egyuttal igazolta azt a helyes elver, hogy bármily erősnek érzi is magát valamely csapat, sohase fogadjon el olyan bírót, a ki az ellenfél tagjai közé tartozik, mert az ilyen

bíró, ha még oly tisztességes szándékkal bíraskodik is, a legtöbb esetben az idegen csapat huzza a rövidebbet.

Vizkereszt: délutánján nyitotta meg ez év football-eseményeinek sorozatát a millenárius pálya területén a *Magyar Testgyakorlók Köre I* és a *Budapesti Tornac-Club. II.* csapata között lefolyt mérkőzés.

A két csapat összeállításra a következő volt:

Kertész
Ijassy, Stobbe K.
Kurucz, Schertlin, Cservenka
Ott, Ujházy
Helvey, Riedl, Kakas Gy.
Kollár, Kertész, Udvardi
Herodesz, Károly
Nagy, Molnár, Frank
Andor, Doder
Felhő.

A. B. T. C. II. csapatáról már több ízben megemlékeztünk, ez alkalommal is csak azt mondhatjuk, hogy játéka közel áll az első csapatéhoz és az ez alkalommal tapasztalt erélytelen, lanyha, elhatározásban késő játékmódot a készültségnek és annak tudjuk be, hogy a csapat több tagja a megelőző napon egyleti training-mérkőzésen vett részt.

A mi a M. T. K. legénységét illeti, ugyszólván ezen első bemutatkozásával a nyilvánosság előtt nem csak ellenfelének és a szakértők teljes elismerését, hanem a mérkőzést szemlélő közönségnek rokonszenvét is megnyerte szép, nyugodtan kombinált passe játékaival, mely buzgó kapitányuk Kertész erélyességét és szervező képességét dicséri.

A játék, melyet Wagner Rudolf ur vezetett, felváltva tolt mindkét mezőnyben s míg az első félidőben nagyobb részt a B. T. C. kapuja forgott veszélyben, addig a második félidőben, különösen a játék vége felé a B. T. C. csapata került fölénybe, ami különben az eredményben is megnyilatkozik, lévén az első félidő eredménye 1:0 a M. T. K., a második félidő eredménye 3:0 a B. T. C. javára; végeredmény tehát 3:1.

Legénysége csaknem kivétel nélkül oly labdatechnikával és gyorsasággal bír, hogy bátran a legjobbakat remélhetjük ez ideig szerepléséről a II. d. osztályú bajnoksági küzdelmekben.

Korcsolyaverseny. I. Benke Gyula jubileumi emlékversenyt Magyarország műkorcsolyázó bajnoka címért. Tartandó 1902 január 28. (kedd) és 29. (szerda) napján a Budapesti Korcsolyázó-Egylet városligeti természetes jégpályáján 1902. január 28-án d. u. 3 órákor. Előírt gyakorlatok: a Budapesti Korcsolyázó-Egylet versenyszabályainak 12., 13., 14., 15., 24. a. b., 25. a. b., 33. a. b., 34. a. b. Elérhető legnagyobb pontszám; 174. 1902. január 29-én d. u. 4 órákor. Szabadválasztás szerinti gyakorlatok maximális 4 percznyi időtartamig. Elérhető legnagyobb pontszám 84. Sokszorozó szám 7. Az összeredményben elérhető legnagyobb pontszám 258. A győztes »Magyarország műkorcsolyázó bajnoka 1902. évre« címét, arany bajnoki érmet és oklevelet nyer. *Tét 6 korona. Nevezési zárlat 1902. január 24. este 8 óra.*

II. Dr. Büsbach Péter jubileumi emlékversenyt Magyarország gyorskorcsolyázó bajnoka címért. Tartandó 1902. január 28. (kedd) és 29. (szerda) napján

a Budapesti Korcsolyázó-Egylet városligeti természetes jégpályáján.

Kettős 500 méter hosszú pálya két egyenként 180°-os kanyarulattal, 25 és 30 méteres görbületi sugárral, 60 méter keresztelési vonallal.

Időbecslés:

Január 28. kedden d. u. 1 órákor 500 méteres futam.

Január 28. kedden d. u. 2 órákor 5000 méteres futam.

Január 29. szerdán d. u. 1 órákor 1500 méteres futam.

Január 29. szerdán d. u. 1/23 órákor 10,000 méteres futam.

A győztes »Magyarország gyorskorcsolyázó bajnoka 1902. évre« címét, arany bajnoki érmet és oklevelet nyer.

Tét 6 korona. Nevezési zárlat 1902. január 24. este 8 óra.

A versenyre a Budapesti Korcsolyázó-Egylet versenyszabályai kötelezők.

A nevezések »Budapesti Korcsolyázó-Egylet versenyt rendező bizottsága Budapest, Városliget« címen küldendők be.

A Szegedi Vivó-Egyesület 1902. évi február 16. 15-én és 16-án kard és tőr amatőr-versenyt rendez. A verseny színhelye a felső kereskedelmi iskola tornaterme. Fegyvernem: kard és tőr.

A versenyen részt vehet minden gentleman amatőr-vivó.

Nem vehetnek részt a versenyen vivómesterek, katonai vivómesteri oklevellal bíró tisztek, vivómestersegédek, altisztek, továbbá közepiskolai tanulók.

A verseny mindkét napon d. e. 9—12 ig és 3—7 óráig tart.

A résztvevők kötelezettek február 15-én reggeli 8 óra 30 perczkor a verseny színhelyen pontosan megjelenni.

A verseny lefolyása a következő:

Február 15-én d. e. minősítési és körvívás tőrrel

Február 15-én d. u. minősítési karddal

Február 16-án d. e. folytatás minősítési

vívás karddal.

Február 16-án d. u. folytatás minősítési vívás karddal.

Február 16-án este 7 órákor kezdődik a záró akadémiá.

A minősítési küzdelemben az összes jelentkezett versenyzők sorshuzás utján párokba osztatnak s mindenki a számára kijelölt ellenfelével vív a versenybírók által meghatározott ideig. Ezt az összeállítást meg egyszerű, újabb sorshuzás utján ismétlik, tekintettel arra, hogy ugyanazon ellenfelek ne kerüljenek össze.

Az első osztályba sorozott vívók arany és aranykeretes ezüst érmet, a második osztályba sorozottak nagy és kis ezüstérmet, a harmadik osztályba sorozottak bronzérmet kapnak.

Minden vívó, a ki minősítési küzdelem 16 pontot, vagy annál többet kap, részt vesz a körvívásban, a kik kevesebbet kaptak, elestek a verseny folytatásától.

A nevezések Leinzinger Gyula Szegedi Vivó-Egyesület pénztárnokához intézendők (Szeged, Széchenyi-ér 7. szám); a versenyre vonatkozó mindennemű f. l. világozást Bencsik Lajos egyesületi titkár ad meg. (Szeged, Vaspálya-utca 27.)

A versenyen a Magyar Athletikai Szövetség vívó-verseny szabályai érvényesek.